

Jina.....Nambari.....Kidato.....

102
KISWAHILI
KIDATO CHA PILI
MACHI/APRILI 2019

MUDA: SAA 2 ½

MTIHANI WA MWISHO WA MUHULA 1
HATI YA KUHITIMI KISOMO CHA SEKONDARI

MAAGIZO:

- i) Andika jina lako na nambari yako katika nafasi ulizoachiwa hapo juu.
- ii) Jibu maswali yote
- iii) Majibu yote yaandikwe katika nafasi ulizoachiwa baada ya kila swali.
- iv) Kijikaratasi hiki kina kurasa 8 zilizopigwa chapa
- v) Majibu yote yaandikwe kwa lugha ya Kiswahili
- vi) Hakikisha kuwa maswali yote yapo kabla ya kujibu

Kwa matumizi ya mtahini pekee			
Sehemu	Upeo	Alama	
A. Ushairi	20		
B. Sarufi na lugha	30		
C. Isimu Jamii	10		
D. Fasihi Simulizi	20		
Jumla	80		

1. USHAIRI (ALAMA 20)

Soma shairi lifuatalo kisha ujibu maswali.

Watafuta riziki, watokwa jasho vijini
Wakulima shakiki, wakuza chai na mibuni
Vyakula wahakiki, visipungue vinyuani

Watafuta riziki, wahangaikao mijini
Kutwa kile na hiki, kam awatanga na mapini
Japo hawasikiki, hawakosi kujiamini

Watafuá riziki, wazalendo wananchi hii
Kamwe hawajidhiki, tama za moyo kutii
Bali huafiki, kupingana na ulaghai.

Watafuta riziki, pato ambalo halali
Ndoto haizimiki, ya kesho kuwa njema hali
Wiki baada wiki, la haramu jasho hawali.

Maswali

a) Pendekeza kichwa cha shairi hili.

(alama 1)

b) Fafanua sifa nne za watu wanaozungumziwa katika shairi hili

(alama 4)

c) Eleza tamathali tatu za usemi zilizotumika katika shairi hili.

(alama 3)

d) Eleza uhuru wa kishairi unaojitokeza katika shairi.

(alama 3)

e) Eleza muundo wa shairi.

(alama 4)

.....
.....
.....

f) Andika ubeti wa mwisho kwa lugha ya kawaida.

(alama 3)

.....
.....
.....

g) Eleza maana ya misamiati ifuatayo kulingana na shairi.

i. Riziki

(alama 2)

.....
.....
.....

ii. Ulaghai

.....
.....
.....

SARUFI NA LUGHA (ALAMA 30)

a) Eleza maana ya sauti mwambatano

(alama 1)

.....
.....

b) Bainisha sifa zozote mbili za sauti ifuatayo.

(alama 2)

/h/

.....
.....
.....

c) Huku ukitoa mifano, eleza aina mbili za silabi.

(alama 2)

.....
.....
.....

d) Ainisha mofimu katika neno lifuatalo.
Hatawapikia

(alama 3)

.....
.....
.....

e) Ainisha vitenzi katika sentensi zifuatazo.
i. Juma anapaswa kusoma kwa bidii.

(alama 3)

.....
.....
.....

ii. Ridhaa ni mkulima.

.....
.....
.....

f) Meza_____ itahitajika kesho. (Tumia kivumishi chenye maana ya kutochagua) (alama 1)

.....
.....

g) Weka nomino zifuatazo katika ngeli zao mwafaka.
i. Uasi

(alama 2)

.....
.....

ii. Chetezo

.....
.....

h) Eleza matumizi mawili ya ritifaa.

(alama 2)

.....
.....
.....

i) Andika sentensi ifuatayo upya katika kauli uliyopewa mabanoni.

(alama 2)

Wanafunzi wengi wanasoma riwaya. (tendwa)

- j) Andika sentensi ifuatayo katika hali ya mazoea.
Rais azuru Tanzania.

(alama 1)

- k) Sahihisha sentensi ifuatayo kwa njia mbili tofauti.
Mwanafunzi ambaye aliyecheza vuzuri ni huyu.

(alama 2)

- l) Andika upya sentensi ifuatayo katika hali ya udogo wingi.
Ng'ombe mkubwa amechinjwa.

(alama 2)

- m) Andika upya sentensi zifuatazo ukibadilisha vitenzi vilivyopigiwa mstari katika hali kinyume: (alama 2)

i. Kitwana alikitundika picha za mwajiri wake

ii. Ukutani akitabasamu

j. Sentensi zituatazo ni za aina gani kimuundo.

i. Walimu na wazazi watejenga bweni. (alama 2)

ii. Nilisoma kwa bidii iila sikufanikiwa.

.....
.....
k. Pambanua sentensi ifuatayo kwa kielelezo cha mstari. (alama 2)
Wanafunzi hawa waletewa zawadi.

.....
.....
l. Kamilisha methali ifuatayo. (alama 1)
Mla nawe hafi nawe _____

ISIMU JAMII (ALAMA 10)

SOMA KIFUNGU KIFUATACHO KISHA UJIBU MASWALI

A: Oranges! Oranges: Machungwa ni ya leo!
Karibu customer

B: Ngapi?

A: Tatu kumi

B: Machungwa madogo sana haya. Yanakaa hayajaiva vizuri na huenda yana mbegu
nyingi...hata pengine hayana ladha.

A: Usione hivi...yameingia leo toka ughaibuni, misri kwenyewe...ladha yake acha tu! Ni
kama asali. Nitakupa moja uonje bila malipo, kuonja ni save!

a) Tambua sajili na utoe sababu. (alama 3)

.....
.....
.....
.....
b) Tambua mhusika A na mhusika B. (alama 2)

.....
.....
.....
.....
c) Taja sifa sita zinazohusishwa na sajili hii huku ukitoa mifano mwafaka. (alama 6)

FASIII SIMULIZI

a) Eleza tofauti kati ya misimu na lakabu. (alama 4)

b) Fafanua sababu tano zinazowafanya watu kutumia misimu. (alama 5)

